

1 septembrie – 7 septembrie

A treia călătorie misionară

Textul de memorat: „Dar eu nu țin numai decât la viața mea, ca și cum mi-ar fi scumpă, ci vreau numai să-mi sfârșesc cu bucurie calea și slujba pe care am primit-o de la Domnul Isus, ca să vestesc Evanghelia harului lui Dumnezeu.” (Faptele apostolilor 20:24)

Relatarea lui Luca despre cea de-a treia călătorie misionară a lui Pavel începe destul de brusc. Textul spune simplu că apostolul, după ce a petrecut câțeva vreme în Antiohia, sediul activității lui misionare, a pornit din nou la drum, străbătând „din loc în loc ținutul Galatiei și Frigiei, întărind pe toți ucenicii” (Faptele 18:23). O călătorie de peste două mii de kilometri este redată într-o singură frază!

Aceasta deoarece locul cel mai important al călătoriei a fost Efes, unde Pavel a rămas mai mult timp decât în oricare altă cetate în care a lucrat. Din punct de vedere evanghelistic, Efesul a fost foarte roditor; de aici, mesajul lui Pavel s-a răspândit în toată provincia Asia (Faptele 19:10,26). Bisericele din Colose, Hierapolis și Laodiceea au fost înființate probabil în această perioadă, posibil datorită lui Epafră (Coloseni 4:12,13), unul dintre colegii lui Pavel (Coloseni 1:7; Filimon 23).

De remarcat că aceasta este ultima călătorie a lui Pavel ca om liber consemnată în Faptele apostolilor. Următoarea, până la Roma, a făcut-o ca întemnițat.

Duminică, 2 septembrie – În Efes (1)

Faptele 18:24-28 raportează că, în timp ce Pavel se afla în drum spre Efes, a venit în această cetate și un credincios iudeu, pe nume Apolo. El era un bun vorbitor și un bun cunoscător al Scripturii. Și era un urmaș al lui Isus, după cum reiese clar din descrierea făcută de Luca: „El era învățat în ce privește Calea Domnului, avea un duh înfocat și vorbea și învăța amănunțit pe oameni despre Isus” (vers. 25). Însă nu cunoștea decât botezul lui Ioan. Fusesse botezat de Ioan Botezătorul și îl cunoscuse pe Isus în timpul vieții Sale pe pământ, dar probabil că se mutase în altă parte - probabil în Alexandria - înainte de răstignire și de Cincizecime.

Aquila și Priscila i-au dat informațiile lipsă. El știa să demonstreze cu Scriptura că Isus era Mesia cel așteptat de Israel (vers. 28), dar nu era la curent cu ce se întâmplase cu urmașii lui Isus după încheierea lucrării lui Isus pe pământ. Aquila și Priscila au mai făcut un lucru pentru el: împreună cu ceilalți credincioși din Efes, i-au dat o scrisoare de recomandare adresată bisericilor din Ahaia (vers. 27), pe baza căreia Apolo a făcut o lucrare eficientă în Corint (1 Corinteni 3:4-6; 4:6; 16:12).

1. Ce a făcut Pavel când a sosit în Efes? Faptele 19:1-7

Punctul de legătură dintre istoria lui Apolo și relatarea despre cei doisprezece bărbați pe care i-a cunoscut Pavel în Efes îl constituie experiența lor similară.

„La sosirea sa la Efes, Pavel a găsit doisprezece frați care, asemenea lui Apolo, fuseseră ucenici ai lui Ioan Botezătorul și, asemenea lui, dobândiseră unele cunoștințe despre misiunea lui Hristos. Ei nu aveau destoinicia lui Apolo, însă, cu aceeași sinceritate și credință, căutau să răspândească în tot locul cunoștința pe care o primiseră.” - Ellen G. White, *Faptele apostolilor*, ed. 2014, p. 206

Noi ar trebui să privim botezul lor prin prisma situației speciale în care se aflau. Ei nu veneau din altă confesiune creștină și nu a fost vorba despre o convertire. Doar au fost integrați în biserica creștină. Faptul că au primit Duhul Sfânt și vorbeau în alte limbi înseamnă probabil că au lucrat ca misionari creștini, la fel ca Apolo, având acum împuternicirea deplină de a da mărturie despre Isus Hristos oriunde mergeau.

Luni, 3 septembrie – În Efes (2)

În Efes, Pavel a predicat mai întâi în sinagogă. Când iudeii i s-au opus, s-a mutat împreună cu noii credincioși în școala lui Tiran, unde a predicat zilnic timp de doi ani (Faptele 19:8-10). Luca spune că întreaga provincie a fost intens evanghelizată (vers. 10,26).

În Faptele 19:11-20, Luca amintește câteva minuni pentru a ilustra triumful puterii lui Dumnezeu într-o cetate în care magia și alte practici superstițioase erau foarte răspândite. Nu încapă îndoială că Dumnezeu a făcut vindecări prin Pavel, însă unora li se poate părea ciudată ideea că până și basmalele și șorțurile atinse de el aveau puteri vindecătoare (Faptele 19:12), chiar dacă ea ne trimite cu gândul la modul în care s-a vindecat femeia cu scurgerea de sânge (Luca 8:44). Este aici probabil un caz în care Dumnezeu vine în întâmpinarea nevoilor oamenilor, coborând la nivelul lor de înțelegere - efesenii aveau multe superstiții.

Mulțumit de rezultatele misiunii sale în Efes, Pavel și-a propus să plece la Ierusalim (Faptele 19:21). Luca nu menționează din ce motiv a vrut să plece, însă din scrierile lui Pavel știm că dorea să ducă fondurile strânse pentru biserica din Ierusalim afectată de sărăcie (Romani 15:25-27; 1 Corinteni 16:1-3). Punerea la comun a bunurilor din primii ani și foametea gravă din timpul domniei lui Claudiu îi sărăcise pe credincioșii din Iudeea. Deși știa la ce riscuri se expunea (Faptele 20:22,23; Romani 15:31), Pavel a dorit să răspundă apelului lor pentru ajutor (Galateni 2:10), văzând în aceasta o ocazie de a le întări încrederea că el era apostol și de a consolida unitatea bisericii, devenită deja transculturală.

2. Care a fost adevăratul motiv al răscoalei izbucnite în Efes la finalul șederii lui Pavel acolo? Faptele 19:23-41

Răscoala a izbucnit din cauza pierderilor serioase suferite de închinarea păgână ca urmare a lucrării lui Pavel. Motivația reală a lui Dimitrie a fost cea financiară, însă a reușit să o transforme într-o problemă religioasă, deoarece Templul Dianei (Artemis) din Efes era recunoscut drept una dintre cele șapte minuni ale lumii antice.

Citește Faptele 19:27. Observă cât de abil este Dimitrie când invocă „evlavia” în încercarea lui de a nu pierde sursa de bani. De ce trebuie să ne ferim de această atitudine?

Marți, 4 septembrie – În Troa

După ce a încetat revolta (Faptele 19:23-41), Pavel a plecat din Efes. Dar nu s-a dus direct la Ierusalim, ci a făcut un ocol lung prin Macedonia și prin Ahaia (Faptele 20:1-3). În această călătorie a fost însoțit de reprezentanți ai câtorva biserici ale neamurilor (vers. 4).

3. Din ce motive nu este pasajul acesta o dovadă că creștinii nu s-ar mai fi închinat sâmbăta, ci duminica? Faptele 20:7-12

Popasul lui Pavel în Troa s-a încheiat cu o adunare a bisericii „în ziua dintâi a săptămânii” (Faptele 20:7). Scopul întâlnirii: „ca să frângem pâinea”, expresie care se referă probabil la Cina Domnului, urmată sau nu de masa de părtășie care o însoțea frecvent încă din primele zile ale bisericii din Ierusalim (Faptele 2:42,46). Faptul că nu se amintește nimic despre pahare și rugăciuni nu exclude această posibilitate. Episodul acesta este adus de unii ca dovadă că închinarea de sâmbăta ar fi fost înlocuită cu închinarea în ziua de duminică încă din timpul lui Pavel, cel puțin în bisericile neamurilor.

Dar să nu tragem concluzii pripite. Să vedem mai întâi în ce zi a avut loc această adunare și ce fel de adunare a fost.

În camera în care a avut loc adunarea erau multe lumini (Faptele 20:8) și Pavel și-a lungit vorbirea până la miezul nopții și apoi până la ziuă (vers. 11), iar tânărul Eutih a adormit de-a binelea. Aceasta înseamnă că adunarea a avut loc noaptea.

A fost noaptea dinspre sâmbătă spre duminică sau noaptea dinspre duminică spre luni? Depinde de sistem de calculare a timpului a folosit Luca: dacă a folosit sistemul evreiesc, în care ziua începe și se încheie la apus, sau dacă a folosit sistemul roman, în care ziua începe și se încheie la miezul nopții. Dacă a folosit primul sistem, atunci adunarea a avut loc sâmbătă noaptea; dacă a folosit al doilea sistem, atunci a avut loc duminică noaptea.

Oricum, cert este că, după cum o dovedește contextul (vers. 7-12), nu a fost o adunare obișnuită, ci una specială, fiindcă Pavel urma să plece a doua zi. Nu avem așadar motive temeinice să aducem acest caz izolat și excepțional ca argument pentru păzirea duminicii.

Gândește-te la validitatea păzirii sâmbetei ca zi de odihnă. Ce argumente biblice ne întăresc credința ca adventiști de ziua a șaptea și chemarea de a răspândi cele trei solii îngerești în toată lumea?

Miercuri, 5 septembrie – În Milet

În drumul său către Ierusalim, Pavel a mai făcut un popas în Milet, unde le-a adresat conducătorilor bisericii din Efes un cuvânt de rămas-bun.

4. Ce idee principală transmite Pavel în introducerea cuvântării sale? Faptele 20:18-21

Pavel își făcuse planuri pentru o nouă călătorie, în care inclusese Roma și Spania (Romani 15:22-29), și era convins că nu avea să mai revină în Asia. De aceea, și-a început cuvântarea cu un fel de dare de seamă cu privire la lucrarea îndeplinită în Efes. Scopul nu era însă doar să prezinte ce făcuse în trecut, mai exact cum se purtase cu efesenii, ci ce avea să facă în viitor, fiindcă se temea de ce avea să i se întâmple în Ierusalim.

Temerea lui era fondată. Biserica din Ierusalim îl privea cu oarecare scepticism, dacă nu chiar cu ostilitate, din cauza trecutului său de persecutor și din cauza Evangheliei necondiționate de circumcizie pe care o predica (Faptele 21:20-26). Pentru autoritățile iudaice, el era un trădător și un răzvrătit împotriva tradițiilor religioase (Faptele 23:1,2). De asemenea, la mijlocul primului secol, pe fondul proastei guvernări romane, Iudeea era animată de idealuri revoluționare și naționaliste. Situația aceasta și-a pus amprenta asupra tuturor segmentelor societății iudaice, probabil și asupra bisericii. În asemenea condiții, lucrarea fostului fariseu printre cei din alte popoare trebuie să fi fost cunoscută de mulți (Faptele 21:27-36).

Și acestea nu erau singurele motive de îngrijorare. În Faptele 20:28-31, Pavel le-a dat conducătorilor bisericii din Efes un sfat despre cum să procedeze cu învățătorii mincinoși, numiți de el „lupi răpitori”, care aveau să inducă turma în eroare și să o schimbe în rău. Amenințarea învățătorilor falși, ridicați chiar din biserică, a fost așadar reală, încă din zorii creștinismului. Istoria creștinismului scoate la iveală pagubele imense aduse bisericii de învățătorii falși. Problema aceasta va exista până la sfârșit (2 Timotei 4:3).

Pavel avea foarte multe motive de frământare, dar și-a păstrat neștirbite credincioșia și zelul.

Citește 2 Corinteni 4:8-14. Ce idee exprimată de Pavel aici putem aplica la viața noastră, mai ales atunci când ne confruntăm cu încercări? Care era speranța lui cea mai mare?

Joi, 6 septembrie – În Tir și Cezareea

Luca ne istorisește ce a făcut Pavel mai departe în drumul său către Ierusalim, după popasul din Milet. Apostolul a petrecut o săptămână în Tir, pe coasta feniciană, unde corabia a fost descărcată (Faptele 21:1-6). Credincioșii de acolo l-au rugat să nu se ducă la Ierusalim. Faptul că ei i-au cerut lucrul acesta „prin Duhul” nu intră în contradicție cu îndrumarea primită de el mai devreme de la Dumnezeu. În Faptele 19:21, în greacă apare și expresia „prin Duhul”, ceea ce sugerează că Pavel și-a pus de gând să meargă la Ierusalim inspirat de Duhul Sfânt. Probabil că Duhul Sfânt le descoperise credincioșilor din Tir pericolele

Studiu Biblic, Trim. III, 2018 – Faptele apostolilor

care-l pândeau pe apostol și, din grijă pentru el, i-au recomandat să nu continue drumul. De altfel, nici chiar apostolul nu știa cu precizie ce avea să i se întâmple în Ierusalim (Faptele 20:22,23). Dumnezeu nu descoperă întotdeauna toate detaliile, nici măcar unui om ca Pavel.

5. Ce eveniment a avut loc în Cezareea în legătură cu călătoria lui Pavel la Ierusalim? Faptele 21:10-14

Agab era un profet din Ierusalim, amintit deja în Faptele 11:27-30, în istorisirea despre foamete. La fel ca profetii din Vechiul Testament (de exemplu, Isaia 20:1-6; Ieremia 13:1-10), el și-a însoțit mesajul de gesturi, ilustrând pe viu ce avea să i se întâmple lui Pavel la Ierusalim și cum avea să dat în mâinile neamurilor (romanilor) de către dușmanii lui.

Însoțitorii lui Pavel au luat mesajul lui Agab ca pe o avertizare, nu ca pe o profeție și au încercat să-l convingă să nu se ducă la Ierusalim. Pavel a fost mișcat de grija lor, dar era hotărât să-și împlinească misiunea, chiar dacă avea să-l coste viața. Pentru el, integritatea Evangheliei și unitatea bisericii contau mai mult decât siguranța sau interesele personale.

„Niciodată mai înainte nu se apropiase apostolul de Ierusalim cu o inimă atât de întristată. El știa că avea să găsească puțini prieteni și mulți vrăjmași. El se apropia de cetatea care îl lepădase și îl ucisese pe Fiul lui Dumnezeu și asupra căreia atârna acum amenințarea mâniei dumnezeiești.” - Ellen G. White, *Faptele apostolilor*, ed. 2014, p. 292

Cu toate că a fost interpretat greșit, calomniat, tratat necuvenit și de multe ori insultat, Pavel a mers înainte prin credință. Ce ai face într-o situație ca a lui?

Vineri, 7 septembrie – Un gând de încheiere

„Succesul care însoțea predicarea Evangheliei a trezit din nou mânia iudeilor. Din fiecare colț veneau vești despre întinderea noii învățături, prin care iudeii erau scutiți de păzirea ritualurilor legii ceremoniale și neamurilor le era îngăduit să aibă aceleași privilegii ca iudeii, ca niște copii ai lui Avraam. (...) Declarația sa puternică, cum că „nu mai este nici grec, nici iudeu, nici tăiere împrejur, nici netăiere împrejur” (Coloseni 3:11), era privită de vrăjmașii săi ca o cutezătoare batjocorire a credinței și au hotărât ca glasul lui să fie adus la tăcere.” - Ellen G. White, *Faptele apostolilor*, ed. 2014, pp.286-287

„Și el nu putea conta nici pe simpatia și nici pe sprijinul propriilor frați în credință. Iudeii neconvertiți, care merseseră atât de aproape pe urmele lui, se grăbiseră să răspândească cele mai neplăcute rapoarte la Ierusalim, atât ei personal, cât și prin scrisoare, cu privire la el și la lucrarea lui; și chiar și unii dintre apostoli și prezbiteri primiseră ca adevărate aceste rapoarte, nefăcând nicio încercare de a le contrazice și nemanifestând vreo dorință de a fi în armonie cu Pavel.” - *Ibidem*, pp. 292-293

BIBLIA ȘI CARTEA ISTORIA MÂNTUIRII – STUDIU LA RÂND

Biblia: Evrei 7-13

1. Sub ce formă a fost făcută făgăduința noului legământ?
2. Ce anume implică existența unui testament?
3. Ce scrie Pavel că au îndurat credincioșii evrei după ce „au fost luminați”?
4. Din ce cuvinte aflăm despre o posibilă arestare și întemnițare a lui Timotei?

Istoria mântuirii, capitolul 28

5. Ce anume a făcut o impresie adâncă asupra multora dintre cei prezenți la judecarea Domnului Isus?